

Bayraktar ve Anka'lar da hedef Avrupa semaları

Savunma **sanayiinin** devler ligine çıkacağını belirten **Sanayi** Bakan Varank, "Bunun sinyallerini almaya başladık. Çok yakında Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan Bayraktar ve Anka'ların uçtuğunu göreceğiz" dedi.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) ve Türkiye'nin en büyük **sanayi** kümelenmesi SAHA İstanbul, 'Savunma **Sanayi** Buluşmaları'nın üçüncüsünü gerçekleştirdi. Video konferans yoluyla düzenlenen toplantıda konuşan **Sanayi** ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "Son beş yıldaki yatırımlarımız ülkemizi savunma **sanayiinde** devler ligine çıkaracak" dedi.

SİNYALLERİNİ ALDIK

Varank, "Bunun sinyallerini büyük çaplı yurtdışı satışlarla almaya başladık. Ukrayna'ya, Katar'a, Azerbaycan'a ve Tunus'a yaptığımız SIHA satışları... Çok yakında Avrupa semalarında da Bayraktar ve Anka'ların uçtuğunu göreceğiz. Birleşik Krallık Savunma Bakanı Ben Wallace'ın SIHA'larımız için kullandığı ifade kısa ve net: 'Game Changer'. Yani oyunun kurallarını değiştiren teknoloji. Bu, Türkiye'nin üstünlüğünün kabul edilmesi demek. Siz savunma **sanayi** paydaşları sayesinde gündem belirleyen ülke olacağız" ifadelerini kullandı.

YENİ YERLİLİK HEDEFİ %75

Savunma ve havacılık **sanayi** cirosunun 12 milyar dolara yükseldiğini anlatan Varank, "2023'te yeni yerlilik hedefimiz yüzde 75. Son yaşadığımız S-400 ve F-35 krizleriyle tekrar gördük ki, savunma **sanayimiz** maksimum seviyede yerli ve milli olmak zorunda. Çünkü bu bir beka meselesi" dedi.

Mustafa Varank

Türkiye'nin ürettiği milli SIHA'lar, Ukrayna başta olmak üzere Katar, Azerbaycan ve Tunus pazarlarına da satılmaya başlandı.

60 MİLYAR DOLARLIK 700 PROJE YÜRÜYOR

CUMHURBAŞKANLIĞI Savunma **Sanayi** Başkanı İsmail Demir de toplantıda yaptığı konuşmada, halihazırda Türkiye'nin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik 60 milyar dolarlık hacme sahip yaklaşık 700 proje üzerinde çalıştıklarını söyledi. İsmail Demir, Türkiye'nin savunma **sanayisindeki** ihtiyaçlarını

çok büyük oranda yerli üretimle karşıladığını vurgulayarak, "Savunma **sanayiinde** yerlilik oranımız arttıkça, bağımsızlığımız ve masadaki müzakerelere gücümüz de artmakta, dış politikada Türkiye'nin bölgesinde önde gelen güç olduğu gerçeği daha büyük oranda kabul görmektedir" değerlendirmesinde bulundu.

SEKTÖRDE ÇALIŞAN SAYISI 70 BİNİ AŞTI

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, savunma **sanayisinin** yerlilik oranının son 15 yılda yüzde 20'lerden yüzde 70'e yükseldiğini belirterek, "Savunma **sanayi** sektörümüzün 70 binin üzerinde çalışana istihdam sağlama noktasına gelmiş olmasını da son yıllarda en çok ihtiyaç duyduğumuz istihdam katkısı açısından moral verici bir başka gelişme olarak görüyoruz" dedi. Bahçivan, "Sektörün cirosu 2019 sonu itibarıyla 10.9 milyar dolara; ihracatı 3 milyar dolara; Ar-Ge harcamaları da 1.7 milyar dolara yükseldi" diye konuştu.

SAHA EXPO'YU 60 BİN KİŞİ ZİYARET ETTİ

TOPLANTIDA konuşan SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar "Kasım 2020'de hayata geçirdiğimiz dünyanın ilk sanal fuarı olan SAHA EXPO devam ediyor. Etkinlikte yer alan toplam 304 firmanın 536 adet uç boyutlu ürünü fuarda sergileniyor. Bugüne kadar fuar toplamda

60 binden fazla kişi ziyaret etti. Etkinlikte 22 bin 649 görüşme gerçekleştirildi" ifadelerini kullandı. Avrupa'nın en büyük ikinci kümesi olduklarını ve bünyelerinde 27 ilden üye bulunduğunu bildiren Bayraktar, katma değeri artırmak için 13 üniversite ile birlikte çalışmalarını sürdürdüklerini kaydetti.

Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, Türkiye'nin müzakere gücünün arttığını söyledi

İhtiyaçlarımızı yerli üretimle karşılıyoruz

Bağımsızlığımız artıyor

SAVURMA Sanayii Başkanı İsmail Demir, Türkiye'nin savunma ihtiyaçlarını büyük bir oranda yerli üretimle karşılandığını söyledi. Demir, "Savunma sanayisinde yerlilik oranımız arttıkça, bağımsızlığımız ve masadaki müzakere gücümüz de artmakta, dış politikada Türkiye'nin bölgesinde önde gelen güç olduğu gerçeği daha büyük oranda kabul görmektedir" dedi. Özellikle bu günlerde güçlü bir savunmanın ve bunun da arkasında güçlü ve ihtiyaçları karşılayan bir savunma sanayisinin gerekliliğinin ortada olduğunu söyleyen Demir, halihazırda Türkiye'nin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik 60 milyar dolarlık hacme sahip yaklaşık 700 proje üzerinde çalıştıklarını bildirdi.

Türk tasarımları uçacak

SAVURMA sanayisinin 2023 hedeflerinin 27 milyar dolara yakın ciro, 10 milyar dolar ihracat, yaklaşık 80 bin kişi istihdam olduğunu belirten Demir, "Bu hedeflerimize ulaşmak için savunma sanayinde faaliyet gösteren yan sanayi ve KOBİ'lerin geliştirilmesi, teknolojik derinliklerinin ve rekabet edebilirliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalarımıza hızla devam etmekteyiz" ifadelerini kullandı. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank da "Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan 'Bayraktar'ların ve 'Anka'ların uçuşunu göreceğiz. İnaniyorum ki özellikle son 5 yılda yaptığımız yatırımlar çok kısa süre içinde ülkemizi savunma sanayisinde devler ligine çıkaracak" diye konuştu. **7'de**

Güçlü bir savunmanın ve bunun da arkasında güçlü ve ihtiyaçları karşılayan bir savunma sanayisinin gerekliliği ortada

Türkiye'nin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması için 60 milyar dolarlık 700 proje üzerinde çalışıyoruz

Savunma sanayisi, bütünsel olarak sanayileşmenin ve kalkınmanın önemli bir parçası olarak kabul edildiği bir gerçek

2023 yılı hedeflerimiz, 27 milyar dolara yakın ciro, 10 milyar dolar ihracat, yaklaşık 80 bin kişilik istihdam

Mustafa Varank

İsmail Demir

Erdal Bahçıvan

İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçıvan savunma sanayisinde çalışan sayısının 70 bini aştığını söyledi. Bahçıvan, "Savunma sanayi ve havacılık sektörü cirosu 2019 sonu itibarıyla 10,9 milyar dolara; ihracatı 3 milyar dolara; sektördeki Ar-Ge harcamaları da 1,7 milyar dolara yükseldi" ifadelerini kullandı.

İhtiyaçlarımızı yerli üretimle karşılıyoruz

Savunma **Sanayii** Başkanı İsmail Demir, Türkiye'nin savunma **sanayi**indeki ihtiyaçlarını çok büyük oranda yerli üretimle karşıladığını belirterek, "Savunma **sanayi**inde yerlilik oranımız arttıkça, bağımsızlığımız ve masadaki müzakere gücümüz de artmakta" dedi

İSTANBUL **Sanayi Odası** Türkiye'nin küresel gücünü belirleyen başlıca faktörlerden olan savunma **sanayii**nin "milli ve yerli" yapısına katkı için "Savunma **Sanayii** Buluşmaları"nın üçüncüsünü gerçekleştirdi. **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**'ın ev sahipliğinde video konferans yoluyla düzenlenen toplantıya, **Sanayi** ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ve Cumhurbaşkanlığı Savunma **Sanayii** Başkanı Prof. Dr. İsmail Demir ile birlikte **ISO** Meclis ve Melek Komitesi Üyeleriyle savunma **sanayi** firmalarının temsilcileri katıldı. Toplantıda bir konuşma yapan Savunma **Sanayii** Başkanı İsmail Demir, Türkiye'nin jeopolitik konumu nedeniyle karşı karşıya kaldığı koşullar ve dış politik gelişmelerin etkileri göz önünde bulundurulduğunda; özellikle bu günlerde güçlü bir savunmanın ve bunun da arkasında güçlü ve ihtiyaçları karşılayan bir savunma **sanayisinin** gerekliliğinin ortada olduğunu söyledi.

**700 projeye
60 milyar dolar**

Sanayi olmadan ekonomik güçten bahsetmenin mümkün olmadığı gibi, savunma **sanayi**si olmadan da ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmenin mümkün olmadığını dile getiren Demir, bugün savunma ürün ve hizmetlerinin, hem güvenlik güçlerine hem de farklı coğrafyalardaki dost ve müttefik ülkelerin silahlı kuvvetlerine teslim edildiğini belirtti.

Savunma **sanayisinin**, bütünsel olarak **sanayileşmenin** ve kalkınmanın önemli bir parçası olarak kabul edildiğine değinen Demir, şöyle konuştu: "Her alanda olduğu gibi savunma **sanayi** alanında da 2002 yılı Türkiye için bir milattır. 2002 yılında savunma **sanayinde** çok büyük oranda dışa bağımlıydık. Bugün ise savunma **sanayimiz** özgün ürünleri, ihracatı, ana yüklenicileri, alt yüklenicileri, KOBİ'leri, araştırma kuruluşları ve üniversiteleri ile ülkemizin en önemli sektörlerinden biri haline gelmiştir. Bugün artık ihtiyaçlarımızı çok büyük oranda yerli üretimle karşılıyoruz. Özellikle kritik

teknolojilerde dışa bağımlılıktan tamamen kurtulmak en önemli hedefimizdir."

Demir, halihazırda Türkiye'nin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik 60 milyar dolarlık hacme sahip yaklaşık 700 proje üzerinde çalıştıklarını söyledi. Savunma **sanayisinin** 2023 hedeflerinin 27 milyar dolara yakın ciro, 10 milyar dolar ihracat, yaklaşık 80 bin kişi istih-

dam olduğunu belirten Demir, "Bu hedeflerimize ulaşmak için savunma **sanayinde** faaliyet gösteren yan **sanayi** ve KOBİ'lerin geliştirilmesi, teknolojik derinliklerinin ve rekabet edebilirliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalarımıza hızla devam etmekteyiz." ifadelerini kullandı.

**Çalışan sayısı 70 bini aştı
ISO Başkanı Erdal Bahçıvan**

da savunma **sanayisinde** yerlilik oranının son 15 yılda yüzde 20'lerden yüzde 70'e yükseldiğini kaydetti. Bahçıvan, "Savunma **sanayi** sektörümüzün bugün 70 binin üzerinde çalışana istihdam sağlama noktasına gelmiş olmasını da son yıllarda en çok ihtiyaç duyduğumuz istihdama katkı açısından moral verici bir başka gelişme olarak görüyoruz." dedi.

Savunma **sanayi** ve havacılık sektörü cirosunun 2019 sonu itibarıyla 10,9 milyar dolara; ihracatı 3 milyar dolara; sektördeki Ar-Ge harcamaları da 1,7 milyar dolara yükseldiğini ifade eden Bahçıvan, "Kendi motorunu, milli tankını, savaş gemisini, taarruz helikopterini, insansız hava araçlarını, füzesini ve piyade tüfeğini üretmeyi başaran Türkiye hepimizin gururudur. İstanbul'un önemli bir savunma **sanayi** merkezi olması için çalışmalarımız sürüyor" şeklinde konuştu.

BAYRAKTAR AVRUPA SEMALARINDA UÇACAK

SANAYİ ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, özellikle son 5 yılda yapılan yatırımların çok kısa sürede Türkiye'yi savunma **sanayisinde** devlet ligine çıkaracağını kaydetti. Varank, "İnıyorum ki Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan 'Bayraktar'ların ve 'Anka'ların uçuşunu göreceğiz." dedi. 2019 itibarıyla global savunma **sanayisi** harcamalarının 2 trilyon doları aştığı bilgisini veren Varank, "Ülkemizde savunma ve havacılık **sanayi** cirosu 12 milyar dolar seviyesine yükseldi. 2005'te 340 milyon dolar olan ihracatımız bugün 3 milyar doları buldu. Yerlilik oranlarımız günden güne artıyor, 2023'te yeni yerlilik hedefimiz yüzde 75" diye konuştu. Son 8 yılda, 8 milyar liralık savunma **sanayisi** projesine teşvik verdiklerini hatırlatan Varank, **Sanayi** Doktora Programı kapsamında üniversite-**sanayi** iş birliğiyle savunma **sanayisinde** 27 projeyi desteklediklerini 115 doktoralı araştırmacının yakın zamanda savunma **sanayi** ekosistemine katılacağını bildirdi.

Savunma sanayinde 700 proje

SAVUNMA Sana-
yii Başkanı İs-
mail Demir, Türki-
ye'nin savunma
ve güvenlik ihti-
yaçlarının karşı-
lanmasına yönelik
60 milyar dolarlık
hacme sahip yak-
laşık 700 proje
üzerinde çalıştık-
larını söyledi. **8'de**

700 PROJE 60 MİLYAR DOLAR

Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, halihazırda Türkiye'nin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik 60 milyar dolarlık hacme sahip yaklaşık 700 proje üzerinde çalıştıklarını söyledi

CUMHURBAŞKANLIĞI Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, video konferans yöntemiyle SAHA İstanbul ve İstanbul Sanayi Odası işbirliğiyle düzenlenen "Savunma Sanayinde Yerli ve Milli Üretim" temalı "3. Savunma Sanayii Buluşmaları" etkinliğine katıldı.

İsmail Demir, etkinlikte yaptığı konuşmada, Türkiye'nin jeopolitik konumu nedeniyle karşı karşıya kaldığı koşullar ve dış politik gelişmelerin etkileri göz önünde bulundurulduğunda; özellikle bu günlerde güçlü bir savunmanın ve bunun da arkasında güçlü ve ihtiyaçları karşılayan bir savunma sanayisinin gerekliliğini ortada olduğunu söyledi.

Sanayi olmadan ekonomik güçten bahsetmenin mümkün olmadığı gibi, savunma sanayisi olmadan da ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmenin mümkün olmadığını dile getiren Demir, bugün savunma ürün ve hizmetlerinin, hem güvenlik güçlerine hem de farklı coğrafyalardaki dost ve müttefik ülkelere silahli kuvvetlerine teslim edildiğini belirtti.

Savunma sanayisinin, bütünsel olarak sanayileşmenin ve kalkınmanın önemli bir parçası olarak kabul edildiğine değinen Demir, şöyle konuştu:

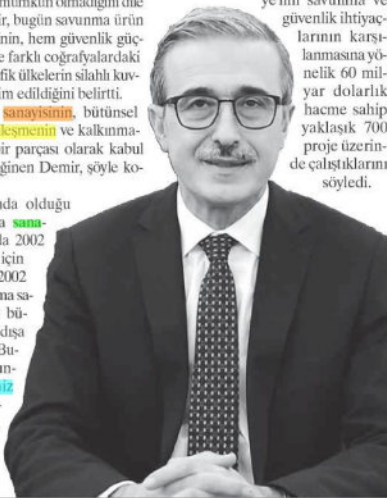
"Her alanda olduğu gibi savunma sanayisi alanında da 2002 yılı Türkiye için bir milattır. 2002 yılında savunma sanayinde çok büyük oranda dışa bağımlıydık. Bugün ise savunma sanayimiz özgün ürünlere, ihracata, ana yüklenicilere, alt yüklenicilere,

KOBİ'leri, araştırma kuruluşları ve üniversiteleri ile ülkemizin en önemli sektörlerinden biri haline gelmiştir. Bugün artık ihtiyaçlarımızı çok büyük oranda yerli üretimle karşılıyoruz. Özellikle kritik teknolojilerde dışa bağımlıktan tamamen kurtulmak en önemli hedefimizdir.

Başkanlığımız, savunma sanayimizin geliştirilmesi ve güvenlik güçlerimizin ihtiyaç duyduğu sistemlerin sağlanması ve modernizasyonu amacıyla çalışmalarını sürdürüyor. Kara, hava, deniz platformları, elektronik harp, silah ve mühimmat, siber güvenlik, uydur ve uzay sistemleri ve Ar-Ge alanlarında birçok proje yürütmekteyiz."

AMBARGOLARA RAĞMEN OPERASYON YAPIYORUZ

Demir, halihazırda Türkiye'nin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik 60 milyar dolarlık hacme sahip yaklaşık 700 proje üzerinde çalıştıklarını söyledi.

Çalışan sayısı 70 bini aştı

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan** da etkinliğin açılışında yaptığı konuşmada, savunma sanayisindeki yerlilik oranı ile istihdam dikkat çekti.

Erdal Bahçıvan, 15 yıl önce dışa bağımlılık oranı yüzde 80 olan savunma sanayii sektörünün bugün; KOBİ'lerin, araştırma kuruluşlarının, üniversitelerin ortak akıl ve vizyonuyla adeta bir 'ortak üretim seferberliği' hissiyatıyla çalıştığını söyledi.

Savunma sanayii ve havacılık sektörü cirosunun 2019 sonu itibarıyla 10.9 milyar dolara; ihracatının 3 milyar dolara; sektördeki Ar-Ge harcamalarının da 1.7 milyar dolara yükseldiğini dile getiren Bahçıvan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Savunma sanayii sektörünün bugün 70 binin üzerinde çalışanla istihdam sağlama noktasına gelmiş olması da son yıllarda en çok ihtiyaç duyduğumuz istihdam katkısı açısından moral verici bir başka gelişme olarak görüyoruz. İSO 500 listemizde, 2000'de savunma sanayii sektörümüzden 6 firma yer alırken son yayınladığımız 2019 çalışmamızda 20'ye yakın firmamızın yer alması sektörün gelişimini ortaya koymaktadır. Ayrıca; dünyanın en büyük 100 savunma sanayii şirketi arasında 2020'de 7 firmamızın bulunması, her yıl bu sıralamaya yeni firmamızın eklenmesi ve sıralamada yukarıya çıkması bizi İstanbul sanayisini daha da heyecanlandırmakta ve işbirliği için heveslendirmektedir."

Bahçıvan, "Bu başan hikayesiyle birlikte gelen bir başka güzel rakam var ki, o da yerlilik oranımızın yüzde 70'i geçmiş olmasıdır. Az önce örneğini verdiğimiz gibi ortaya konulan özgün, yerli ve milli projeler ülke savunmasında büyük rol üstleniyor" açıklamasında bulundu. Kendi motorunu, milli tankını, savaş gemisini, taarruz helikopterini, insansız hava araçlarını, füzesini ve piyade tüfeğini üretmeyi başaran Türkiye'nin herkesin gururu olduğunu vurgulayan Bahçıvan, bu gururun, sektörde faaliyet yürüten kuruluşlara moral motivasyon açısından çok önemli etki yaptığını altını çizdi.

Türkiye'nin komşularıyla ilişkilerinde ve dünyanın birçok bölgesinde işbirliği faaliyetlerinde savunma sanayisinin gösterdiği gelişimin etkili olduğunu dile getiren Demir, "Bugün Türkiye, küresel tedarikçilerin çıkardığı tüm zorluklara ve uyguladığı gizli-açık ambargolara rağmen; güvenlik güçlerimizin operasyonlarını rahatça yapabilmesini, savunma sanayinde tüm paydaşları ile birlikte bu dönemde elde ettiği ilerlemeye borçludur. Savunma sanayinde yerlilik oranımız arttıkça, bağımsızlığımız ve masadaki müzakere gücümüz de artmakta, dış politikada Türkiye'nin bölgesinde önde gelen güç olduğu gerçeği daha büyük oranda kabul görmektedir" dedi.

2023 HEDEFLERİ

Savunma Sanayisinin 2023 hedeflerinin 27 milyar dolara yakın ciro, 10 milyar dolar ihracat, yaklaşık 80 bin kişi istihdam olduğunu belirten Demir, "Bu hedeflerimize ulaşmak için savunma sanayinde faaliyet gösteren yan sanayi ve KOBİ'lerin geliştirilmesi, teknolojik derinliklerinin ve rekabet edebilirliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalarımıza hızla devam etmekteyiz" ifadelerini kullandı.

Bu kapsamda yürütülen çalışmalara ilişkin bilgiler veren Demir, şunları kaydetti:

"Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde oluşturulan Küresel Güç Vizyonu'na uygun olarak yol gösterici bir Türkiye için yüksek kabiliyetli sanayi altyapısını oluşturmak, tasarımı ve geliştirme faaliyetlerini destekleyerek yerli ve milli üretimde öncü olarak hedeflerimize ulaşacağımıza yürekten inanıyorum. Sanayi odalarımız ve savunma sanayii kümelenmelerimiz bu hedefe ilerlerken bizim çok önemli paydaşlarımızdır."

■ AA - ANKARA

'Avrupa semalarında Anka'ları göreceğiz'

SANAYİ ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, özellikle son 5 yılda yapılan yatırımların çok kısa sürede Türkiye'nin savunma sanayisinde devlet ligine çıkaracağını belirterek, "İnanyorum ki Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan 'Bayraktar'ların ve 'Anka'ların uçuşunu göreceğiz" dedi.

Varank, 2019 itibarıyla global savunma sanayii harcamalarının 2 trilyon doları aştığı bilgisini vererek, "Ölkemizde savunma ve havacılık sanayii cirosu 12 milyar dolar seviyesine yükseldi. 2005'te 340 milyon dolar olan ihracatımız bugün 3 milyar doları buldu. Yerlilik oranlarımız günden güne artıyor. 2023'te yeni yerlilik hedefimiz yüzde 75" diye konuştu.

TÜBİTAK aracılığıyla yürütülen programlarla 813 savunma sanayii projesine 5 milyar liraya yakın destek verdiklerini vurgulayan Varank, destek programlarında firmaların iş birliğine özendirildiğini dile getirdi. Varank, yüksek ticarileşme potansiyeline sahip ve müşteri hazır Ar-Ge projelerine eş finansman desteği sağlanan Sipariş Dayalı Ar-Ge Desteği Programı'nın ilk çağrısında savunma sanayisinden 14 başvurunun değerlendirilme sürecinin devam ettiğini belirterek, proje başına 2.5 milyon liraya kadar destek verceklerini, KOSGEB aracılığıyla son 2 yılda savunma sanayii sektöründe faaliyet gösteren 131 işletmeye kaynak kullandıklarını aktardı.

Savunma sanayii alanında son 8 senede, yatırım tutan 8 milyar lirayı bulan 346 projeye teşvik belgesi düzenlediklerini bilgisini veren Varank, "Bu projeler sayesinde, 6 bin 700 yeni istihdamın önünü açtık. Ayrıca, proje bazlı yatırım teşvik belgesiyle hayata geçirilecek 5 büyük ölçekli stratejik projenin yatırım tutan yaklaşık 6 milyar lira olacak. Bu yatırımlardan öngördüğümüz istihdam da 6 binin üzerinde" ifadelerini kullandı.

BU BİR BEKA MESELESİ

Varank, savunma sanayisinin maksimum seviyede yerli ve milli olmak zorunda olduğuna dikkat çekerek, şöyle devam etti:

"Çünkü bu bir beka meselesi. Dış politika ana faktör, o ülkenin askeri gücü daha doğrusu savunma sanayii yetkinliğidir. Bu coğrafya adeta bir ateş çemberinin ortasında yer alıyor. Köklü ve kadim bir devlet olan ülkemizin geçmişten gelen sorumlulukları sebebiyle güçlü olması terahde değil, zarurettir. Sorumluluklarımız Türkiye'nin güvenliğinin çok ötesinde. Bunun en son örneği Karabağ'da görüldü."

Bugüne kadar Türk savunma sanayisinin çok iyi işler başardığını vurgulayan Varank, şunları kaydetti:

"İnanyorum ki özellikle son 5 yılda yaptığımız yatırımlar çok kısa sürede içinde ülkemizi savunma sanayisinde devlet ligine çıkaracak. Aslında bunun sinyallerini son yaptığımız büyük çaplı yurt dışı satışlarla almaya başladık. Ukrayna'ya, Katar'a, Azerbaycan'a ve Tunus'a yaptığımız SİHA satışları. İnanyorum ki çok yakın zamanda Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan Bayraktar'ların ve 'Anka'ların uçuşunu göreceğiz. Birleşik Krallık Savunma Bakanı Ben Wallace'ın SİHA'larımız için kullandığı ifade 'Game changer' yani oyunun kurallarını değiştiren teknoloji. Bu açık bir şekilde bu alanda Türkiye'nin üstünlüğünün kabul edilmesi, artık kuralları Türkiye'nin belirlediğini iftihar etmek demek."

DEVLER LİĞİNE ÇIKACAĞIZ

Türk savunma **sanayisinin** çok iyi işler başardığını kaydeden Bakan Varank, çok yakın zamanda Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan 'Bayraktar'ların ve 'Anka'ların uçtuğunun görüleceğine vurgu yaptı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, özellikle son 5 yılda yapılan yatırımların çok kısa sürede Türkiye'yi savunma **sanayisinde** devler ligine çıkaracağını söyledi.

Bakan Varank, SAHA İstanbul ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** işbirliğiyle çevrim içi düzenlenen 'Savunma **Sanayisinde** Yerli ve Milli Üretim' temalı 3. Savunma **Sanayi** Buluşmaları'na katıldı. Buradaki konuşmasında savunma **sanayisinin** ülkeler için bağımsızlığın teminatı olduğunu belirten Varank, bu sektörün aynı zamanda büyük ekonomik etkilerinin bulunduğunu, bilimsel ve teknolojik gelişmelerde lokomotif görevi gördüğünü vurguladı. 2019 itibarıyla global savunma **sanayisi** harcamalarının 2 trilyon doları aştığını anımsatan Varank, "Ülkemizde savunma ve havacılık **sanayi** cirosu 12 milyar dolar seviyesine yükseldi. 2005'te 340 milyar dolar olan ihracatımız bugün 3 milyar doları buldu. Yerlilik oranlarımız günden güne artıyor. 2023'te yeni yerlilik hedefimiz yüzde 75" dedi.

Mustafa Varank

AVRUPA SEMALARINDA GÖRECEĞİZ

Bugüne kadar Türk savunma **sanayisinin** çok iyi işler başardığını dile getiren Bakan Varank, "Özellikle son 5 yılda yaptığımız yatırımlar çok daha kısa süre içinde ülkemizi savunma **sanayisinde** devler ligine çıkaracak. Bunun sinyallerini son yaptığımız büyük çaplı yurtdışı satışlarla almaya başladık. Çok yakın zamanda

Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan 'Bayraktar'ların ve 'Anka'ların uçtuğunu göreceğiz" diye konuştu. Birleşik Krallık Savunma Bakanı Ben Wallace'ın Türk SİHA'ları için 'Game changer' yani oyunun kurallarını değiştiren teknoloji ifadesini kullandığını hatırlatan Varank, bunun açık bir şekilde bu alanda Türkiye'nin üstünlüğünün kabul edilmesi demek olduğuna dikkati çekti.

813 PROJEYE 5 MİLYAR TL

Bakanlık olarak savunma **sanayi** girişimci ekosistemine ilişkin

önemli adımlar attıklarını işaret eden Mustafa Varank, TÜBİTAK aracılığıyla yürütülen programlarla 813 savunma **sanayisi** projesine 5 milyar liraya yakın destek verdiklerinin altını çizdi. Yüksek ticarileşme potansiyeline sahip ve müşterisi hazır Ar-Ge projelerine eş finansman desteği sağlanan Siparişe Dayalı Ar-Ge Destek Programı'nın ilk çağrısında savunma **sanayisinden** 14 başvurunun değerlendirme sürecinin devam ettiğini kaydeden Varank, proje başına 2,5 milyon liraya kadar destek vereceklerini ifade etti.

6 BİN 700 YENİ İSTİHDAM

Savunma **sanayisi** alanında son 8 sene yatırım tutarı 8 milyar lirayı bulan 346 projeye teşvik belgesi düzenledikleri bilgisini veren Varank, şöyle devam etti: "Bu projeler sayesinde 6 bin 700 yeni istihdamın önünü aç-

tık. Ayrıca, proje bazlı yatırım teşvik belgesiyle hayata geçirilecek 5 büyük ölçekli stratejik projenin yatırım tutarı yaklaşık 6 milyar lira olacak. Bu yatırımlardan öngördüğümüz istihdam da 6 binin üzerinde."

“BAYRAKTAR ve ANKA’lar Avrupa semalarında uçacak”

Bakan Varank, video konferans yöntemiyle SAHA İstanbul ve İstanbul Sanayi Odası iş birliğiyle düzenlenen ‘3’üncü Savunma Sana-yii Buluşmaları’na katıldı. Varank, savunma sanayinin bir ülkenin itibarı olduğunu vurguladı. İşletmelerin artık iş birliğini bir tercih olarak değil bir zorunluluk olarak görmesi gerektiğini kaydeden Varank, “Bugün ISO ve SAHA İstanbul tarafından düzenlenen bu organizasyon, sanayicilerimizin konunun öneminin farkında olduklarını tekrar teyit ediyor. Bakanlık olarak biz de iş birliği ortamını güçlendiren ihtisas OSB’ler ve belirli teknolojilere yönelik endüstri bölgelerine büyük önem veriyor ve destekliyoruz. Sağladığımız kümelenme ortamları ve kümelenme destekleri ile ortak Ar-Ge ve rekabet öncesi iş birliğine yönelik yolu açıyoruz” dedi.

‘ÜLKEMİZİ DEVLER LİGİNE ÇIKARACAK’

Bakan Varank, savunma sanayisinin maksimum seviyede yerli ve milli olmak zorunda olduğunu söyleyerek, şunları kaydetti: “Çünkü bu bir beka meselesi. Sorumluluklarımız Türkiye’nin güvenliğinin çok ötesinde.

Bunun en son örneğini Karabağ’da gördük. Bugüne kadar savunma sanayimiz çok iyi işler başardı; ancak ben inanıyorum ki özellikle son 5 yılda yaptığımız yatırımlar çok kısa süre içerisinde ülkemizi savunma sanayinde devler ligine çıkaracak.

Aslında bunun sinyallerini son yaptığımız büyük çaplı yurt dışı satışlarla almaya başladık. İşte Ukrayna’ya, Katar’a, Azerbaycan’a ve Tunus’a yaptığımız SİHA satışları. İnanıyorum ki, çok yakın zamanda Avrupa se-

malarında da Türkiye’den satın alınan Bayraktar’ların ve ANKA’ların uçtuğunu göreceğiz. Bakan kullanacağım sözü ben değil, Birleşik Krallık Savunma Bakanı Ben Wallace söylüyor. SİHA’larımız için kullandığı ifade kısa ve net ‘Game Changer’ yani oyunun kurallarını değiştiren teknoloji. Bu ne demek biliyor musunuz; açık bir şekilde bu alanda Türkiye’nin üstünlüğünün kabul edilmesi demek, açık bir şekilde artık kuralları Türkiye’nin belirlediğini itiraf etmek demek.”

‘MÜCADELE EDE EDE BUGÜNLERE GELDİK’

Bakan Varank, Türkiye’nin bu noktaya Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın öncülüğünde milli seferberlikle geldiğini bildirdi. Kamunun, üniversitelerin ve özel sektörün iş birliğinin büyük bir sinerji oluşturduğunu kaydeden Varank, şöyle konuştu: “Bugünkü başarılar güllük gülistanlık bir ortamda, güle oynaya elde edilmedi.

En stratejik kurumlarımızın içerisinde asla bulunmaması gereken gayri milli yapılarla, kurumsal taassupla, ‘küçük olsun ama yeter ki benim olsun’ anlayışıyla mücadele ede ede bugünlere geldik.” dedi.

SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar: Geldiğimiz nokta kararlılığımızın meyvesi

Türkiye'nin harp doktrinlerini değiştirecek seviyede teknolojiye sahip bir ülke konumuna geldiğini belirten SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar, "Bunların hepsi savunma sanayisindeki kararlı duruşun ve iradenin bir yansıması." dedi.

SAHA İstanbul ve İstanbul Sanayi Odası (İSO) iş birliğiyle çevrim içi düzenlenen "Savunma Sanayinde Yerli ve Milli Üretim" temalı "3. Savunma Sanayi Buluşmaları" etkinliği kapsamında "Bir Yerleşme Örneği Olarak Savunma Sanayi" başlıklı panel gerçekleştirildi. Panelde konuşan SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar, Türkiye'de savunma sanayisinde ciddi bir dinamizm olduğunu belirterek, son 15 yılda bu alanda yürütülen sürdürülebilir ve kararlı çalışmalar sayesinde ülke içinde ve yurt dışında başarılı sonuçlar alındığını söyledi.

KIBRIS ÇIKARTMASI SONRASI DEĞİŞEN SÜREÇ

Kıbrıs Barış Harekatı döneminde ambargoya maruz kalan Türkiye'nin sonrasında yaptığı atılımları anımsatan Bayraktar,

Fotoğraf: Arşiv

son dönemde savunma sanayisinde ürün geliştirmeye yönelik sadece devlet veya vakıf şirketlerinin değil, özel sektör tarafının da çok ciddi çalışmaları olduğunu anlattı. Savunma sanayisindeki kararlı duruşa dikkat çeken Haluk Bayraktar, "Türkiye, harp doktrinlerini değiştirecek seviyede teknolojiye sahip ülke konumuna geldiyse,

savunma, havacılık ve uzay odaklı SAHA İstanbul, 580'i aşkın üyesiyle belirli iş birlikleri ve koordinasyonlar geliştirebiliyorsa, ikinci yılında dünyanın en büyük havacılık ve uzay organizasyonu TEKNOFEST gerçekleştirilebiliyorsa bunların hepsi savunma sanayisindeki kararlı duruşun ve iradenin bir yansıması." dedi. SAHA

İstanbul olarak Avrupa'nın en büyük ikinci kümesi olduklarını ve bünyelerinde 27 ilden üye bulunduğunu bildiren Bayraktar, katma değeri artırmak için 13 üniversite ile birlikte çalışmalarını sürdürdüklerini kaydetti.

"ONLİNE FUARLARA DEVAM ETMEK İSTİYORUZ"

Kasım 2020'de hayata geçirdikleri dünyanın ilk sanal fuarı SAHA EXPO'nun devam ettiğini hatırlatan Bayraktar, etkinlikte yer alan 304 firmanın 536 adet üç boyutlu ürününü fuarda sergilediğini bildirdi. Bayraktar, bugüne kadar fuarı 60 binden fazla kişinin ziyaret ettiğini, nisana kadar sürecektik etkinliğe 22 bin 649 görüşme gerçekleştirildiğini aktardı. Online fuarlara devam etmek istediklerini ifade eden Bayraktar, "Savunma sanayi sektörü, doğrudan ve doğrudan olmayan şekilde ülkemizde ciddi anlamda motivasyon oluşmasını ve bu alanda ciddi anlamda teknolojik dönüşüm yaşanmasını sağladı." dedi. AA

"Savunma Sanayii Buluşmaları"nda konuşan ASELSAN Başkanı Görgün, "Savunma sanayisi ürünlerinin yüksek katma değer sağlayan bir ihracat kanalı olması ve cari açığın kapatılmasında etkin bir role sahip olması, savunma sanayisini ülke ekonomisi için de ayrıca kritik bir hale getiriyor" dedi.

EKONOMİ SERVİSİ - İstanbul Sanayi Odası (ISO), Türkiye'nin en büyük sanayi kümelenmesi SAHA İstanbul işbirliğiyle, stratejik önemi ve teknolojik gelişme etkisiyle Türkiye'nin küresel gücünü belirleyen başlıca faktörlerden olan savunma sanayisinin "milli ve yerli" yapısına katkı için "Savunma Sanayii Buluşmaları"nın üçüncüsü video konferans yoluyla gerçekleştirildi.

VARANK: "SAVUNMA SANAYİSİ ÜLKELER İÇİN BAĞIMSIZLIĞIN TEMİNATI"

Toplantıda bir konuşma yapan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, savunma sanayisinin ülkeler için bağımsızlığın teminatı olduğunu vurguladı. Varank, bu sektörün aynı zamanda büyük ekonomik etkilerinin bulunduğunu, bilimsel ve teknolojik gelişmelerde lokomotif görevi gördüğünü bildirdi. 2019 itibarıyla global savunma sanayisi harcamalarının 2 trilyon doları aştığı bilgisini veren Bakan Varank şunları söyledi: Ülkemizde savunma ve havacılık sanayi cirosu 12 milyar dolar seviyesine yükseldi. 2005'te 340 milyon dolar olan ihracatımız bugün 3 milyar doları buldu. Yerlilik oranlarımız günün güne artıyor, 2023'te yeni yerlilik hedefimiz yüzde 75. Kıbrıs Barış Harekati sonrası ülkemize uygulanan ambargo millileşme konusunda önemli bir başlangıç noktasıydı. Ben asıl dönüm noktası olarak 2004'teki Savunma Sanayii İcra Komitesi toplantısına dikkati çekmek istiyorum. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan o gün dirayetli, cesur ve kararlı bir duruş sergilemeseydi, bugün marka haline gelmiş Türk savunma sanayisini konuşmamız mümkün değildi. Altay tankı, Atak helikopteri, Anka ve Bayraktar insansız hava araçları hatta milli piyade tüfegi bile o günkü kararların sonucunda ortaya

Savunma sanayisi ülke ekonomisi için de kritik

çıkabilirdi. 2002'de 5,5 milyar dolar olan savunma sanayisi proje hacmimiz bugün 60 milyar dolar seviyelerini o kararlar sayesinde gördü.

DEMİR: "KRİTİK TEKNOLOJİLERDE DİŞA BAĞIMLILIKTAN TAMAMEN KURTULMAK EN ÖNEMLİ HEDEFİMİZ"

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir'de şöyle konuştu: "Her alanda olduğu gibi savunma sanayi alanında da 2002 yılı Türkiye için bir milattır. 2002 yılında savunma sanayinde çok büyük oranda dışa bağımlıydık. Bugün ise savunma sanayimiz özgün ürünleri, ihracatı, ana yüklenicileri, alt yüklenicileri, KOBİ'leri, araştırma kuruluşları ve üniversiteleri ile ülkemizin en önemli sektörlerinden biri haline gelmiştir. Bugün artık ihtiyaçlarımızı çok büyük oranda yerli üretimle karşılıyoruz. Özellikle kritik teknolojilerde dışa bağımlılıktan tamamen kurtulmak en önemli hedefimizdir. Başkanlığımız, savunma sanayimizin geliştirilmesi ve güvenlik güçlerimizin ihtiyaç duyduğu sistemlerin sağlanması ve modernizasyonu amacıyla çalışmalarını sürdürüyor. Kara, hava, deniz platformları, elektronik harp, silah ve mühimmat, siber güvenlik, uydu ve uzay sistemleri ve Ar-Ge alanlarında birçok proje yürütmekteyiz."

"CARİ AÇIĞIN KAPATILMASINDA ETKİN BİR ROLE SAHİP"

Panelde konuşan ASELSAN Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Prof. Dr. Görgün, "Diğer taraftan, savunma sanayisi ürünlerinin yüksek katma değer sağlayan bir ihracat kanalı olması ve cari açığın kapatılmasında etkin bir role sahip olması, savunma sanayisini ülke ekonomisi için de ayrıca kritik bir hale

getiriyor. Ülkemiz; savunma sanayisinde bugün milli gemi, tank, Atak helikopter, TB2, Akıncı ve kriptolu haberleşme sistemleri gibi projeleri milli imkanlarla başarı ile yürütüyor." şeklinde konuştu.

SAVUNMA SANAYİSİNE TÜBİTAK TARAFINDAN 5 MİLYAR LİRA DESTEK

Panelde konuşan TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Mandal, savunma sanayisinde yüzde 15'lerden yüzde 70'lere çıkan yerlilik oranının memnuniyet verici olduğunu ifade ederek, "Şu an yüzde 70'ten de 75'lere çıkması hedefimiz var. Bu sürecin teknolojik tabanlı gelişme sahip olması gibi birtakım kritik bileşenlere bakıldığında sayıların memnuniyeti var fakat bundan sonra koyduğumuz hedeflerdeki teknolojik taban çok daha kuvvetli." dedi. TÜBİTAK'ın destek programlarından örnekler veren Mandal, şunları kaydetti: "Tüm bileşenlerimiz esasında bizim yeni bilgi üretimi ve insan kaynağı geliştirme çabamız için. Onun arkasındaki itici güç ve örnek aldığımız yer de savunma sanayisi... Şu an bunu diğer sektörlerde de uygulamaya çalışıyoruz. Savunma sanayisi özelinde de TÜBİTAK tarafından 2003'ten bu yana 5 milyar liraya yakın destek verildi."

"SÜRDÜRÜLEBİLİR MİLLİLEŞME VE YERLİLEŞME ÇOK ÖNEMLİ"

Roketsan Genel Müdür Yardımcısı Akın Toros da yerlilik ve millik oranlarının artırılması ve daha verimli hale getirilebilmesine yönelik hedef ve stratejilere değinerek şu değerlendirmelerde bulundu: "Yerli ve milli alt yüklenici imkan kabiliyetlerini geliştirerek sürdürülebilir tedarik zincirini ve maliyet üretimini etkin sağlayan alt yüklenici ekosistemini oluşturmayı temel

strateji edindik. Bunun için 3 temel başlığımız var. Birincisi, savunma sanayi ekosistemine yurt içinde olmayan teknolojiler ile üretilmeyen malzeme ve alt sistem ikamelerinin kazandırılarak Milli Teknoloji Hamlesi'ne katkı sağlanması. İkincisi, yurt içinde imkan ve kabiliyet kazanılması ve geliştirilmesi amacıyla tedarik faaliyetlerinin öncelikli olarak KOBİ'ler üzerinden gerçekleştirilmesi. Üçüncüsü ise yurt içinde kazanılmış imkan ve kabiliyetlerin sürdürülebilirliğinin sağlanması. Bu kavram çok önemli. Salgında kısa süreli tedarik kesintisi yaşadık, bu da üretimi etkiledi. Bu yüzden sürdürülebilir millileşme ve yerleşme olarak bu kavramı değerlendirmek çok daha etkili ve verimli olacaktır."

DÜNYANIN EN BÜYÜK 100 SAVUNMA SANAYİ ŞİRKETİ ARASINDA 7 TÜRKİYE FİRMASI

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan** da, savunma sanayisinde yerlilik oranının son 15 yılda yüzde 20'lerden yüzde 70'e yükseldiğini belirterek, «Savunma sanayi sektörünün bugün 70 binin üzerinde çalışana istihdam sağlama noktasına gelmiş olmasını da son yıllarda en çok ihtiyaç duyduğumuz istihdama katkı açısından moral verici bir başka gelişme olarak görüyoruz. ISO 500 listemizde, 2000'de savunma sanayi sektörümüzden 6 firma yer alırken son yayınladığımız 2019 çalışmamızda 20'ye yakın firmamızın yer alması sektörün gelişimini ortaya koymaktadır. Ayrıca; dünyanın en büyük 100 savunma sanayi şirketi arasında 2020'de 7 firmamızın bulunması, her yıl bu sıralamaya yeni firmaların eklenmesi ve sıralamada yukarıya çıkmaları biz İstanbul sanayisini daha da heyecanlandırmakta ve iş birliği için heveslendirmektedir." dedi.

ŞEREF OĞUZ
Bir yerlileştirme
örneği olarak
savunma sanayii/**05**

ÖNERİ - YORUM | Şeref Oğuz

seref.oguz@dunya.com

Bir yerlileştirme örneği olarak savunma sanayii

Istanbul Sanayi Odası; savunma sanayii buluşmalarının üçüncüsünde, sektörün aktörleriyle dün, günü ve geleceği konuştu. Başkan **Erdal Bahçivan**, ortak üretim seferberliğinin savunma sanayimiz için önemine vurgu yapıyor.

Bahçivan'ı dinliyoruz; "15 yıl önce %80 dışa bağımlı olan savunma sanayimiz bugün; KOBİ'ler, araştırma kuruluşları ve üniversitelerin akıl ve vizyonu ile adeta bir 'ortak üretim seferberliği' ile çalışıyor.

Savunma sanayi ve havacılık sektörü cirosu 2019'da **10,9 milyar \$'a**, ihracatı **3 milyar \$'a** istihdamı **70 binin üzerine** yükseldi. Dünyanın en büyük 100 savunma sanayi şirketi arasında **7 Türk firması** var. Bu başarı hikâyesi ile yerlilik oranımız da **%70'i** geçti."

Sanayi ve Teknoloji Bakanı **Mustafa**

Varank'ı dinliyoruz: "Son 5 yıldaki yatırımlarımız Türkiye'yi savunma sanayinde **devler liginde** çıkaracak. Çok yakında **Avrupa semalarında** da Türkiye'den satın alınan **Bayraktar'ların** ve **Anka'ların** uçtuğunu göreceğiz. Savunma sanayi paydaşları sayesinde önümüzdeki dönemde **gündemi takip eden değil belirleyen ülke** olacağız."

Yönettiğim "**Bir Yerlileştirme Örneği Olarak Savunma Sanayii**" panelinde; TÜBİTAK Başkanı Prof. **Hasan Mandal**, SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı **Haluk Bayraktar**, Aselsan Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Prof. Dr. **Haluk Görgün**, Kale Grubu Başkan Yardımcısı **Osman Okyay** ve Roketsan Genel Müdür Yardımcısı **Akın Toros**'un ortak görüşü şu oldu; "**Biz bu işi başardık.**"

not

SAVUNMADAKİ
BAŞARIYI EKONOMİYE
YAYABİLİRİZ

Gerek SAHA kümelenmesi gerek TÜBİTAK, Aselsan, Kale Grubu, Roketsan başarıları, acaba çoğaltılabilir mi? Misal kümelenme ile gelen başarıya diğer sektörlerimizin de ihtiyacı var. Söz konusu işbirliği ve işbölümü ise savunma sektöründe gösterilen tutum, farklı alanlarda yinelenemez mi?

Gördüğüm şudur; elimizde bize ait başarı öyküsü varsa, neden bunu tüm ekonomiye yaymayalım ki...

ISO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN:

Savunma sanayiinde istihdam 70 bini aştı

İSTANBUL Sanayi Odası ve SAHA İstanbul işbirliğiyle düzenlenen 'Savunma Sanayii Buluşmaları' etkinliği başladı. Programın açılışında konuşan ISO Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye'de modern savunma sanayisinin geliştirilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin modernizasyonu için çıkarılan yolda 'yerli ve milli üretimin' önemini vurguladı. Bahçivan "ISO, 70 yıla yaklaşan birikim, tecrübe ve ciddi, nitelikli iş yapma kültürüyle; övünerek ifade etmek isterim ki yürekli ve özverili sanayicileriyle bu konuda doğru bir adrestir. Bu kapsamda, SAHA İstanbul Savunma, Havacılık ve Uzay Kümelenmesi'ni; ortak bir sinerji yakalanması hedefi doğrultusunda önemli buluyoruz."

Erdal Bahçivan

Yerlilik yüzde 70'e yükseldi

Erdal Bahçivan, 15 yıl önce dışa bağımlılık oranı yüzde 80 olan savunma sanayi sektöründe bugün yerlilik oranının yüzde 70'i geçtiğini vurguladı. Savunma sanayi ve havacılık sektörü cirosunun 2019 sonu itibarıyla 10,9 milyar dolara; ihracatının 3 milyar dolara; sektördeki Ar-Ge harcamalarının da 1,7 milyar dolara yükseldiğini dile getiren Bahçivan, "Savunma sanayi sektörünün bugün 70 binin üzerinde çalışana istihdam sağlama noktasına gelmiş olmasını da son yıllarda en çok ihtiyaç duyduğumuz istihdama katkı açısından moral verici bir başka gelişme olarak görüyoruz. ISO 500 listemizde 20'ye yakın firmamızın yer alması gelişimi gösteriyor."

Bayraktar ve Anka'lar uçacak

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ise özellikle son 5 yılda yapılan yatırımların çok kısa sürede Türkiye'yi savunma sanayisinde devler ligine çıkaracağını belirterek, "İnanıyorum ki Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan 'Bayraktar'ların ve

'Anka'ların uçtuğunu göreceğiz" dedi. Savunma sanayisinin ülkeler için bağımsızlığın teminatı olduğunu vurgulayan Varank, "Ülkemizde savunma ve havacılık sanayi cirosu 12 milyar dolar seviyesine yükseldi. 2005'te 340 milyon dolar olan ihracatımız bugün 3 milyar doları buldu. Yerli ürünlerimizin gündengüne artıyor, 2023'te yeni yerlilik hedefimiz yüzde 75" diye konuştu.

Katılımcılar ne dedi?

SAHA İstanbul Başkanı Haluk Bayraktar: Türkiye harp doktrinlerini değiştirecek seviyede teknolojiye sahip ülke konumuna geldiyse, savunma, havacılık ve uzay odaklı SAHA İstanbul, 580'i aşkın üyesiyle belirli işbirlikleri ve koordinasyonlar geliştirebiliyorsa, TEKNOFEST'i gerçekleştirebiliyorsa, bunların hepsi kararlı duruşun yansımasıdır.

TÜBİTAK Başkanı Hasan Mandal: Savunma sanayisindeki başarımız diğer sektörlerde rol model oluyor. Savunma sanayisinde elde edilen gelişmelerin etkilerinin şu an salgın döneminde ihtiyaç duyulan ilaç ve aşı geliştirme çalışmalarına da etkisi var.

ASELSAN Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Haluk Görgün: Savunma sanayi ürünlerinin yüksek katma değerli ihracat kanalı olması ve cari açığın kapatılmasında etkin olması, sektörü kritik hale getiriyor.

KALE Grubu Başkan Yardımcısı Osman Okyay: 2013-2018 arasındaki 5 yılda ülkemizin dış ticaretinde yüksek teknoloji ürün kalemindeki açığımız 108 milyar dolar. Bu nedenle ülkemizde artık inovasyonu konuşmaktan vazgeçip inovasyonu üretmeye başlamalıyız.

ROKETSAN Genel Müdür Yardımcısı Akın Toros: Mükün olduğunca alımlarımızı Türkiye geneline yaymak ve farklı illerdeki sektörel tecrübelerden faydalanmak amacındayız.

"Kaynaklar stratejik **sanayi** yatırımlarına kaydırılmalı"

İstanbul Sanayi Odası (İSO), COVID-19'un etkilediği küresel tedarik zincirlerinde yaşanan sorunlara dikkat çekmek için 'Sektörel Tedarik Zincirleri Toplantıları' serisi başlattı. Demir-çelik sektörü ile başlayan toplantı petrokimya ve tarımsal ürünler sektörleri ile devam edecek. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, "Özellikle birçok emtiada gerçek arz ve talep esaslarına dayanmayan bir fiyat yükselişi ve oynaklığa tanıklık ediyoruz. Tarımsal ürünlerden petrokimya ürünlerine, demir-çelikten orman ürünlerine, temel gıda maddelerinden hurdaya kadar birçok alanda bu konuyla ilgili sorunlar yaşanıyor" dedi. Yaşanılan bu gelişmeler Türkiye'nin belli stratejik yatırımlarda devletin katkısıyla istikrarlı, nitelikli ve güçlü bir üretim seferberliğini zorunlu kıldığına dikkat çeken Bahçıvan,

"Kaynaklarımızı hammadde üretecek stratejik **sanayi** yatırımlarına kaydırmalıyız" diye konuştu. Toplantı da konuşan Ticaret Bakan Yardımcısı Ruza Tuna Turagay, çelik sektörünün stratejik öneme sahip olduğunu dile getirdi. Kapasite artırımı konusunda yeni yatırımlar olduğunu anlatan Turagay, Türkiye'nin ihtiyacı olan sıcak sacı karşılayabileceğini söyledi. Ekonomist Ali Ağaoğlu'nun moderatörlüğünde yapılan panelde sektör temsilcileri de görüş ve çözüm önerilerini dile getirdi. Türkiye Çelik Üreticileri Derneği Genel Sekreteri Veysel Yayan, sektörde artan fiyatları dikkate alan alıcıların stoka yöneldiğini ve bu ilave talebinde piyasanın dengesini bozduğunu dile getirdi. OYAK Maden Metalurji Pazarlama ve Satış Grup Başkan Yardımcısı Fatih Çıtak da finansal teşvikler ve devlet harcamalarıyla demir-

çelik sektörünün 2020'nin son çeyreğinde toparlandığını, 2021'de de toparlanmanın hızlı olacağını vurguladı. Borçelik Genel Müdürü Kerem Çakır ise başlıca problemin fiyat değil arz-talep arasındaki dengesizlik olduğunu söyledi. Paslanmaz sac ithalatına uygulanan verginin yerli üreticiyi korumakta yetersiz kaldığını aktaran Posco Assan Satış-Pazarlama Direktörü Aydın Avar, problemin fiyatlar olduğunu dile getirdi. Küresel arz sıkıntısının ve fiyat artışlarının başlıca nedenin Çin olduğunu ifade eden Çolakoğlu Metalurji Genel Müdürü Uğur Dalbeler de, Çin'in çelik talebini arttırması tedarik zincirinin dengesini bozduğunu dile getirdi. Dalbeler, Hindistan, Güney Kore, Japonya'nın da üretimlerini kısıması global arzın yüzde 20 azalmasına neden olduğunu kaydetti. İSTANBUL-DÜNYA

Savunma sanayisi devler ligine uçar

» **Kısa** sürede Türkiye'nin dünya savunma **sanayisinde** devler ligine çıkacağını belirten Bakan Varank, "Çok yakında Avrupa semalarında Bayraktar'ların ve ANKA'ların uçtuğunu göreceğiz" dedi

EKONOMİ SERVİSİ

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, son 5 yılda yapılan yatırımların çok kısa süre içinde Türkiye'yi savunma **sanayisinde** devler ligine çıkaracağını belirterek, "İnanıyorum ki, çok yakın zamanda Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan Bayraktar'ların ve ANKA'ların uçtuğunu göreceğiz" dedi.

Bakan Varank, video konferans yöntemiyle SAHA İstanbul ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** iş birliğiyle düzenlenen '3'üncü Savunma **Sanayii** Buluşmaları'na katıldı. Savunma **sanayisinin** maksimum seviyede yerli ve milli olmak zorunda olduğunu söyleyen Varank, şunları kaydetti:

"Sorumluluklarımız Türkiye'nin güvenliğinin çok ötesinde. Bunun en son örneğini Karabağ'da gördük. Ben inanıyorum ki özellikle son 5 yılda yaptığımız yatırımlar çok kısa süre içinde ülkemizi savunma **sanayisinde** devler ligine çıkaracak.

Bunun sinyallerini son yaptığımız büyük çaplı yurt dışı satışlarla almaya başladık. İşte Ukrayna'ya, Katar'a, Azerbaycan'a ve Tunus'a

Avrupa'nın en büyük ikinci kümesi oldu

SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar, "Türkiye, harp doktrinlerini değiştirecek seviyede teknolojiye sahip ülke konumuna geldiyse, savunma, havacılık ve uzay odaklı SAHA İstanbul, 580'i aşkın üyesiyle belirli iş birlikleri ve koordinasyonlar geliştirebiliyorsa, ikinci yılında dünyanın en büyük havacılık ve uzay organizasyonu TEKNOFEST gerçekleştirilebiliyorsa bunların hepsi savunma **sanayisindeki** kararlı duruşun ve

Haluk Bayraktar

iradenin bir yansıması" dedi.

Avrupa'nın en büyük ikinci kümesi olduklarını bildiren Bayraktar, katma değeri artırmak için 13 üniversite ile çalışmalarını sürdürdüklerini kaydetti.

yaptığımız SİHA satışları. İnanıyorum ki, çok yakın zamanda Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan Bayraktar'ların ve ANKA'ların uçtuğunu göreceğiz."

Yerli ve milli üretim

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı **Erdal Bahçivan** ise, sa-

vunma **sanayisinde** yerlilik oranının son 15 yılda yüzde 20'lerden yüzde 70'e yükseldiğini belirterek, "Savunma **sanayii** sektörümüzün bugün 70 binin üzerinde çalışana istihdam sağlama noktasına gelmiş olmasını da son yıllarda en çok ihtiyaç duyduğumuz istihdama katkı açısından moral

verici bir başka gelişme" dedi.

Türkiye'de modern savunma **sanayisinin** geliştirilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin modernizasyonu için çıkılan yolda "yerli ve milli üretimin" öneminden bahseden Bahçivan, savunma **sanayii** ve havacılık sektörü cirosunun 2019 sonu itibarıyla 10.9 milyar dolara; ihracatının 3 milyar dolara; sektördeki Ar-Ge harcamalarının da 1.7 milyar dolara yükseldiğini dile getirdi. Bahçivan, oda üyesi nitelikli **sanayii** firmaların aracılığıyla İstanbul'un önemli bir savunma **sanayii** üretim merkezi olması için çalışmalarını etkin şekilde sürdürdüklerini söyledi.

Mustafa Varank

'SAVUNMADA DEVLER LİĞİNE ÇIKACAĞIZ'

Bakan Varank, "Son 5 yılda yaptığımız yatırımlar ülkemizi savunma sanayisinde devler ligine çıkaracak" dedi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Ankara'da "3. Savunma Sanayii Buluşmaları" etkinliğinde 'Son 5 yılda yaptığımız yatırımlar çok kısa süre içinde ülkemizi savunma sanayisinde devler ligine çıkaracak' derken, "Avrupa semalarında da Türkiye'den alınan Bayraktar'ların ve Anka'ların uçtuğunu göreceğiz" ifadelerini kullandı.

SAHA İstanbul ve **İstanbul Sanayi Odası** iş birliğiyle düzenlenen etkinlikte Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir ise, Türkiye'nin savunma sanayisindeki ihtiyaçlarını çok büyük oranda yerli üretimle karşıladığını belirterek, "Yerlilik arttıkça, bağımsızlığımız ve masadaki müzakere gücümüz de artmaktadır" dedi.

Bayraktar ve Anka'nın gözü Avrupa semalarında

SAHA İstanbul ve İstanbul Sanayi Odası (İSO) işbirliğiyle çevrim içi düzenlenen 3. Savunma Sanayi Buluşmaları'na, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın "Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan Bayraktar ve Anka'ların uçtuğunu göreceğiz" açıklaması damga vurdu. Varank,

özellikle son 5 yılda yapılan yatırımların çok kısa sürede Türkiye'yi savunma sanayisinde devler liginde çıkaracağını belirtti.

Ülkemizde savunma ve havacılık sanayisi cirosunun 12 milyar dolar seviyesine yükseldiğini kaydeden Varank, "2005'te 340 milyon dolar olan ihracatımız bugün 3 milyar doları buldu. 2023'te yeni yerlilik hedefimiz yüzde 75. 812 savunma sanayisi projesine 5 milyar TL'ye yakın destek verdik" diye konuştu.

Savunma sanayisinin yerli oranı arttı

İSTANBUL

Sanayi Odası

Yönetim Ku-
rulu Başkanı

Erdal Bahçivan,

15 yıl önce
yüzde 80 dışa
bağımlı olan
savunma sa-
nayisinin bu-
gün adeta bir
“ortak üretim
seferberliği” ile
çalıştığını söy-
ledi. Bahçivan,
“Dünyanın en
büyük 100 sa-
vunma sanayii
şirketi arasında
7 Türk var. Bu
başarı hikaye-
si ile yerlilik
oranimiz %70’i
geçti” dedi.

YERLİLİK YÜZDE 70'E ULAŞTI

'Savunma'da 700 proje

■ Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı İsmail Demir, SAHA İstanbul ve ISO iş birliğiyle düzenlenen etkinliğe katıldı. Türkiye'nin güvenlik ihtiyaçlarına yönelik 60 milyar dolarlık hacme sahip yaklaşık 700 proje üzerinde çalıştıklarını söyleyen Demir, "Yerlilik oranımız arttıkça bağımsızlığımız art-

İsmail Demir

makta, Türkiye'nin gücü kabul görmektedir. 2023'te 27 milyar dolara yakın ciro, 10 milyar dolar ihracat, 80 bin istihdam hedefiyle yolumuza devam ediyoruz" dedi. ISO Başkanı Erdal Bahçıvan da, savunma sanayiinde yerlilik oranının yüzde 20'lerden yüzde 70'e yükseldiğini, bunun büyük moral kaynağı olduğunu vurguladı.

“Avrupa’da da ‘Bayraktar’ların ve ‘Anka’ların uçtuğunu göreceğiz”

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, SAHA İstanbul ve İstanbul Sanayi Odası iş birliğiyle çevrim içi düzenlenen “Savunma Sanayinde Yerli ve Milli Üretim” temalı “3. Savunma Sanayii Buluşmaları” etkinliğinde Türkiye’nin savunma alanında yürüttüğü çalışmalarını değerlendirdi. Savunma sanayisinin ülkeler için bağımsızlığın teminatı olduğunu vurgulayan Varank, bu sektörün aynı zamanda büyük ekonomik etkilerinin bulunduğunu, bilimsel ve teknolojik gelişmelerde lokomotif görevi gördüğünü bildirdi.

İHRACATIMIZ BUGÜN 3 MİLYAR DOLARI BULDU

Varank, 2019 itibarıyla global savunma sanayisi harcamalarının 2 trilyon doları aştığı bilgisini vererek, “Ülkemizde savunma ve havacılık sanayi cirosu 12 milyar dolar seviyesine yükseldi. 2005’te 340 milyon dolar olan ihracatımız bugün 3 milyar doları buldu. Yerlilik oranlarımız günden güne artıyor, 2023’te yeni yerlilik hedefimiz yüzde 75.” diye konuştu.

Savunma sanayisinin bugünkü noktaya geliş sürecini anlatan Varank, Bakanlık olarak savunma sanayisi girişimci ekosistemine ilişkin önemli adımlar attıklarına dikkati çekerek,

Mustafa Varank

girişimcilerin finansman ihtiyacına yönelik hayata geçirilen fonları anlattı.

TÜBİTAK aracılığıyla yürütülen programlarla 813 savunma sanayisi projesine 5 milyar liraya yakın destek verdiklerini vurgulayan Varank, destek programlarında firmaları iş birliğine

özendirdiklerini dile getirdi.

“BUGÜNKÜ BAŞARILAR GÜLE OYNAYA ELDE EDİLMEDİ”

Bugüne kadar Türk savunma sanayisinin çok iyi işler başardığını vurgulayan Varank, şunları kaydetti: “İnanıyorum ki özellikle son 5 yılda yaptığımız yatırımlar çok daha kısa süre içinde ülkemizi savunma sanayisinde devler ligine çıkaracak. Aslında bunun sinyallerini son yaptığımız büyük çaplı yurt dışı satışlarla almaya başladık. Ukrayna’ya, Katar’a,

Azerbaycan’a ve Tunus’a yaptığımız SİHA satışları. İnanıyorum ki çok yakın zamanda Avrupa semalarında da Türkiye’den satın alınan ‘Bayraktar’ların ve ‘Anka’ların uçtuğunu göreceğiz. Birleşik Krallık Savunma Bakanı Ben Wallace’ın SİHA’larımız için kullandığı ifade ‘Game changer’ yani oyunun kurallarını değiştiren teknoloji. Bu açık bir şekilde bu alanda Türkiye’nin üstünlüğünün kabul edilmesi, artık kuralları Türkiye’nin belirlediğini itiraf etmek demek.”

Savunma sanayiinde 700 proje yürüyor

Cumhurbaşkan-
lığı Savunma
Sanayi Başkanı
İsmail Demir,
İSO'nun düzen-
lediği 'Savunma
Sanayi Buluş-
maları' etkinli-
ğinde yaptığı

değerlendirmede, halihazırda Türkiye'nin sa-
vunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması-
na yönelik 60 milyar dolarlık hacme sahip yak-
laşık 700 proje üzerinde çalıştıklarını söyledi.
İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan
da, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin modernizasyonu
için çıkılan yolda ülkemiz için en önemli husu-
sun savunma sanayimizde 'yerli ve milli üretim'
hedefi olduğuna işaret etti. ● 4'TE

Savunmada aktif proje sayısı 700

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, ISO'nun düzenlediği 'Savunma Sanayii Buluşmaları etkinliğinde yaptığı değerlendirmede, halihazırda Türkiye'nin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik 60 milyar dolarlık hacme sahip yaklaşık 700 proje üzerinde çalıştıklarını söyledi

RECEP BAHAR / DETAY HABER

Türk sanayisinin köklü temsilcisi İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve Türkiye'nin en büyük sanayi kümelenmesi SAHA İstanbul, stratejik önemi ve teknolojik gelişime etkisiyle Türkiye'nin küresel gücünü belirleyen başlıca faktörlerden olan savunma sanayisinin 'milli ve yerli' yapısına katkı için 'Savunma Sanayii Buluşmaları'nın üçüncüsünü gerçekleştirdi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın ev sahipliğinde video konferans yoluyla düzenlenen toplantıya, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ve Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. İsmail Demir ile birlikte İSO Meclis ve Meslek Komitesi Üyeleriyle savunma sanayii firmalarının temsilcileri katıldı.

Avrupa ordularını da donatacağız

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, etkinlikteki konuşmasında, özellikle son 5 yılda yapılan yatırımların çok kısa sürede Türkiye'yi savunma sanayisinde devler ligine çıkaracağını belirterek, "İnanıyorum ki Avrupa semalarında da Türkiye'den satın alınan 'Bayraktar'ların ve 'Anka'ların uçuşunu göreceğiz" dedi. Varank, 2019 itibarıyla global savunma sanayisi harcamalarının 2 trilyon doları aştığını bilgisini vererek, "Ülkemizde savunma ve havacılık sanayii cirosu 12 milyar dolar seviyesine yükseldi. 2005'te 340 milyon dolar

En önemli husus, yerli ve milli üretim

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan da, yaptığı konuşmada, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin modernizasyonu için çıkılan yolda ülkemiz için en önemli hususun savunma sanayimizde 'yerli ve milli üretim' hedefi olduğuna işaret ederek, şunları söyledi: "Savunma sanayii ve havacılık sektörünün cirosu 2019 yılı sonunda 10.9 milyar dolara, ihracatı 3 milyar dolara ve Ar-Ge harcamaları 1.7 milyar dolara yükseldi. Savunma sanayii sektörümüzün bugün 70 binin üzerinde çalışana istihdam sağlama

noktasına gelmiş olması da son yıllarda en çok ihtiyaç duyduğumuz istihdama katkı açısından moral verici bir başka gelişme. İSO 500 listemizde, 2000 yılında savunma sanayii sektöründen 6 firma yer alırken, 2019 yılı çalışmamızda sektörden 20'ye yakın firmamızın yer alması sektörün gelişimini ortaya koyuyor. Dünyanın en büyük 100 savunma sanayii şirketi arasında 2020 yılında 7 firmamızın bulunması, biz İstanbul sanayisini daha da heyecanlandırıyor ve işbirliği için heveslendiriyor."

olan ihracatımız bugün 3 milyar doları buldu. Yerlilik oranlarımız günden güne artıyor, 2023'te yeni yerlilik hedefimiz yüzde 75... Son yaşadığımız S-400 ve F-35 krizleriyle tekrar

gördük ki, savunma sanayimiz maksimum seviyede yerli ve milli olmak zorunda. Çünkü bu bir beka meselesi" diye konuştu. Yerlilik oranı halen yüzde 70 seviyesinde... Savunma

sanayisi alanında son 8 sene, yatırım tutarı 8 milyar lirayı bulan 346 projeye teşvik belgesi düzenledikleri bilgisini veren Varank, "Bu projeler sayesinde, 6 bin 700 yeni istihdamın önünü açtık" ifadelerini kullandı.

700 proje ilerliyor

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir de, video konferans yöntemiyle katıldığı toplantıda, Türkiye'nin savunma sanayisindeki ihtiyaçlarını çok büyük oranda yerli üretimle karşıladığını vurgulayarak, "Savunma sanayisinde yerlilik oranımız arttıkça, bağımsızlığımız ve masadaki müzakere gücümüz de artmakta, dış politikada Türkiye'nin bölgesinde önde gelen güç olduğu gerçeği daha büyük oranda kabul görmektedir" dedi. Demir, halihazırda Türkiye'nin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik 60 milyar dolarlık hacme sahip yaklaşık 700 proje üzerinde çalıştıklarını söyledi.

Savunma sanayisinin 2023 hedeflerinin 27 milyar dolara yakın ciro, 10 milyar dolar ihracat, yaklaşık 80 bin kişi istihdam olduğunu belirten Demir, "Bu hedeflerimize ulaşmak için savunma sanayinde faaliyet gösteren yan sanayi ve KOBİ'lerin geliştirilmesi, teknolojik derinliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalarımıza hızla devam etmekteyiz" ifadelerini kullandı.